

globoko de ta léga solí seže; v 100 letih se je za 4 do 5 čevljev raztopí, de so grički za toliko niže. Pod mestam Velička na našim Poljskim, jo tudi takó s strelam lomijo v neki znabit čez 50 milj dolgi in neznano široki in globoki podzemeljski légi čiste solí; na ravnost doli pod mestam imajo drugo mestice, svojo cerkev, oltar, svete podobe, govoriše, vse iz solí izdelano; takó tudi velike shrambe, ulice in ceste, po katerih sol vùn vozijo i. t. d. Kér se pa pri potrebnim razsvetljenji taci ulic in cest sol od vsih strani in z vsimi farbami laskeče, se človeku zdi, kakor de bi se v raji vsih žlahtnih kamnov celiga svetá znašel.

V družih krajih ni podzemeljska sol takó čista, ampak bolj z zemljo zmešana, ktero potem umetno čistijo. Primerilo se je že tudi, de so zemljo navertavši, namesti sladke vode, studenc take slanice dobili, de sol iz nje kuhajo, zakaj taki soli pravijo sploh kuhana sol; lomljeni pa kamnata, kakor iz morja dobljeni morska sol. Vse tri so popolnoma enacih lastnost, in naravoslovci so prepričani, de kakor mnogi drugi bolj navadni rudi, je bila tudi vsa sol iz globočine ali kot puh ali kot stopljina bolj v kviško vzdignjena, kér se je, ohladivši se, sprijela ali vterdila, v morji pa raztopila.

Solniterokisloba, obstoječa iz gnjilica in kislica, zedinši se s káljem da solnitar; najde se semtertje po svetu iz zemlje ali kamnja scveteč, pa tudi v fabrikah ga narejajo, kér ga obilo za strelni prah (smodnik) vpotrebujejo; z apnam zedinjen da apnjeni solnitar, ki iz mnogih starih zidov scvete, de ga živina liže.

Če se gáz amoniják — tudi lugasta sol — s solokislobo zedini, postane neka obertnikam in mnogim rokodelcam dobro znana sol, kateri se salmiják pravi.

Veliko je še družih solí znanih kemikarjem, zdravnikom in mnogim obertnikam, od katerih pa ne gré tukaj dalje govoriti.

(Dalje sledí.)

Pervi seljaki na Slovenskim.

(Nadalje.)

Ister je imel, pravijo nekteri, dva sinova: Ilira in Akteja. Drugi pa pravijo, de je bil Kadmus s svojo ženo Harmonijo prišel na današnje Dalmatinsko, kjer je v berlogih bival, in de je ta imel sinú Ilira. Aktej je bil Albanski poglavar; Ilir pa družih Slovenskih deželá, ktere so bile pred Istrove. Aktej je bil blezò kmalo umerl, in takó je bil Ilir tudi njegovo deželo pojerbal. Ilir je imel 6 sinov: Ahileja, Tavlantija, Dardana, Meda, Avtarja in Perheba, zraven pa tri hčere: Parto, Doarto in Daserto. Ahilej ali Enhelej je stanoval per Risnu in Kotoru v doljni Dalmaciji. Tavlanti se je prvi selil v Liburnijo (po naše bi mende práv rekel Oburje ali Oburnje, ker so ljudje po burji naglo s svojimi ladjami jadrali, ali pa je bil morebiti uboren, ali buren, to je ubožen svet), Liburniško je bil reški kotar, ali hrovaško primorje, Senj, Zaptat (Ragusa vecchia) in Isterški Plomin (Fianona); Dardan je imel Serbijo in Tracijo. Med je stanoval v Traciji blizo Macedonije. Avtar je imel svoj dom v spodnji Albanii per zdajnim mestu Artá. Perheb se je bil na pindske planine v Tesalii preselil. Parta je bila šla v Macedonijo. Doarta ali Dorta je stanovala blizo Beliga Grada na Serbskim. Daserta je imela en kos Macedonskiga. Avtar je imel dva sina, Panon je bilo enimu imé, enimu Skordisk. Panon je bil šel gor čez Dunavo v današnje Oggersko; Skordisk je bil očetovo imanje zaderžal.

Slovenci, kateri so po Evropi blizo Grecije stanovali, so šli v Trojansko vojsko Grekam na pomoč. Nasproti so pa tudi Slovenci, kateri so po Mali Azii stanovali in blizo Trojanov bili, šli Trojanam na pomoč. Slovenci so tedej v trojanski vojski na obé strani pomagali. Slavno imé so si ob časih trojanske vojske zaslužili, Greki so pa za premagovavce veljali, kakor je že večkrat slovanska kri k zmagovanju pomogla, pa so se le drugi zmagovavce imenovali, ne bodi jim oponošeno. Trojanska vojska se je po spričevanji Sigonja končala kakih 1181 let pred Kristusovim rojstvom; terpela je pa 10 let. Torej bi bilo od tistih časov kakih 3026 let.

Tisti Slovenci, ki so bili šli Grekam na pomoč, so bili svojiga vojvoda Pilemona (Plemona) v vojski zgubili, in potlej so se po Mali Azii potikali. Ko jim ni nikjer ostati kazalo, so šli z pregnanim trojanskim poglavarjem Antenoram na adrijaško morje, ter so prišli na Beneško, okoli Padove. Iz med letih se je zadnjič Belovez vzdignil, šel po suhim na Terst in naselil Krajnsko, Štajarsko in Koroško. To se je zgodilo kacih 560 let pred Kristusovim rojstvom.

Takó se je bil Ilirov (ali Elorov, Jelerjov) zarod razselil po Traciji, Serbii, Bosnii, Bulgarii, Albanii, Dalmaciji, Ogrii, Slavonii in Hrovatii notri do Kolpe; Belovezov zarod pa po Istrii, po Beneškim in Teržaškim Primorji, po Goriškim, Krajnskimi, Koroškimi, Štajarskim, tudi do Kolpe. Od tod pride, de se ta dva zaroda, akoravno sta oba slovenska, vender po besedi nekoliko razločita.

(Dalje sledí.)

Dva nova semnja za živino v Sóriči.

Po pervoljenji visoke c. k. dvornice na Dunaji 21. Sušca števí 6274, smo v Sóriči (Zarz, pet ur nad Škofjo Loko) dva semnja za živino dobili: perviga na dan sv. Filipa in Jakoba (1. dan Velkiga travna), družiga na dan sv. Lukeža (18. dan Kozoperska); če pa ti dnevi pridejo na kako nedeljo ali zapovedan praznik, pa prvi dan po prazniku ali nedelji. — Pervi semenj tedaj bomo v Sóriči letas imeli v pondeljnik po sv. Lukežu. Nadjamo se, de se bodo naši semnji *) ob kratkim med nar bolji semnje šteli, kér ni nikjer na Krajnskimi toliko živine kot per nas in per naših bližnjih sosedih v Bohinji. Naša in bohinska živinca ni sicer nar večiga plemena, pa je zavolj visokih in lepih planin, vterjena, čversta, in zavolj žlahtne dišeče piče lepo rejena in vesela, in zató že od nekdej od Krašovcev, Ipavcev, Tomincov, pa tudi Furlanov zlo obrajtana in iskana. Povabimo tedaj bližnje in daljne prodajavce in kupce na naš prvi semenj. — Sorški kmetovavci.

Toplice per Šmarjéti blizo Novomesta.

Zdravilnih vodá krajnska zemlja ni révna. Toplice per Novim mestu na zahodnjo stran so znane; gorka voda per Blejskim jézeru je tudi že več obiskana. Zraven teh dvojih so pa blizo Novomesta, dve urí preč, proti jutru še druge manj znane toplice. Te so pol ure od farne vasi sv. Marjéte v samotni dolinici ležeče, in za obiskati zadosti perložne, blizo memo namreč pelje stranska cesta od mesta proti Mokronogu in Rádečam. Kar vodo zadéne, ni močno gorka, zató kér se mērzal studenic s toplim vrélcem meša, ki se ne dasta ločiti; pa je za več bolézin dobro služna, za ktere so toplice na uni strani mésta prehude. Zató jo tudi ljudje iz bližnjih strani in od mesta več in več íšejo. Le vošiti bi bilo, de bi bila bolj dobra naprava tam najti za te, ki se hočejo vode poslužiti; zakaj zdaj je komej

*) Bodo tudi v prihodnji pratik 1847 oznanjeni. Vredništvo.